

Heinrich Böll je velikán německé literatury, který je slavný pro úplně jiné věci než veselé povídky o irských opilcích. A přesto mě jeho Irský deník oslovil natolik, že jsem se rozhodl přeložit si pro radost jeden z jeho zápisů v něm. Tady je.

Heinrich Böll

Když má Séamus chuť na pivo...

Kapitola z knihy Irisches Tagebuch

Když má Séamus chuť na pivo, musí si pořádně rozmyslet, kdy ji má dostat. Pokud se v okolí nachází dostatek turistů, může své žízni popustit uzdu, protože turisté smí pít kdy se jim zachce a domorodec se k nim může směle přidat, tvořice tak folklorní, turistiku podporující element. Ale po 1. září musí Séamus žízni uzdu utáhnout. Víkendová zavírací doba je v deset večer, a to je dost špatné, protože Séamus někdy pracuje pozdě, třeba až do půl desáté. V neděli se dokonce musí omezit ještě víc a mít žízeň buď do dvou hodin odpoledne, nebo mezi šestou a osmou večer. Pokud se nedělní oběd trochu protáhne a žízeň se dostaví až po druhé hodině, bude Séamusova oblíbená hospoda zavřená a když Séamus zabouchá na dveře, pan vrchní bude sice "velmi litovat", ale pokutu riskovat nebude. V neděli musí mít hospody zavřeno mezi druhou a šestou a s místním policajtem nejsou žerty - je jedním z těch, kdo po sytém nedělním obědě dostávají záchvaty horlivosti a opíjí se nadměrným dodržováním zákona. Jenže Séamus měl taky sytý oběd a teď má obyčejnou bohabojnou chuť na pivo.

Tudíž, ve dvě hodiny pět minut stojí náš Séamus na návsi a přemýšlí. Jeho žíznivé hrdlo po paměti ví, že zakázané pivo chutná líp než pivo lehce dosažitelné. Séamus uvažuje: mohl by třeba vzít z kůlny kolo a odjet do šest mil vzdálené vedlejší vesnice, neboť hospodský ve vedlejší vesnici je povinnen dopřát mu to, co mu hospodský v jeho vlastní vesnici musí odepřít: pivo. Zdejší složité zákony mají totiž dodatečnou klíčku v tom, že cestovatel, který se nachází dál než tři míle od svého bydliště, nesmí být odmítnuto nalít. Séamus se stále ještě rozmýšlí: nachází se v nevýhodné geografické situaci - rodiště si člověk bohužel nevolí -, jeho smůla je v tom, že další hospoda se nachází ne tři, ale šest mil daleko. Pro Ira je to velmi neobvyklé neštěstí, protože šest mil bez hospody je tu rarita. Šest mil tam, šest zpátky - dvanáct mil kvůli sklenici piva, a část je navíc do kopce! Séamus není žádný těžký piják; kdyby byl, nerozmýšlel by se takhle dlouho, už by měl dávno vyndané kolo a v kapse by si vesele přehazoval mince. Má prostě jenom chuť na pivo: u oběda měl v šunce až moc soli, v kapustě až moc pepře, a sluší se snad hasit žízeň vodou nebo podmáslím? Dívá se na plakát, který visí nad vchodem do jeho oblíbené hospody: obrovská realisticky vymalovaná sklenice černého piva, toho hořkého nápoje, temného jako lékořice a tak čerstvého, obklopeného bílou, sněhobílou pěnou, kterou olizuje žiznivý tuleň. "A lovely day for a Guinness!" Ach pokušiteli! Tolik soli v šunce, tolik pepře v kapustě!

Séamus zakleje, odejde ke svému domu, vyndá z kůlny kolo a nazlobeně odšlape. Ach pokušiteli, ach vmlouvavá reklamo! Den je horký, velmi horký, a cesta je strmá; Séamus musí sesednout a tlačit kolo, potí se a nadává. Nadává na vládu a nejspíš asi i na církev, která neoblomně trvá na takových hloupých zákonech (stejně jako ve všem ostatním i v otázce zavíracích hodin hospod má poslední slovo církev), tenhle potící se, žiznivý Séamus, který ještě dnes ráno poslušně naslouchal kázání v kostele. Konečně dorazí na vrchol kopce; zde zbystríme pozornost, protože právě tady Séamus potkává svého bratrance Dermota z vedlejší vesnice. Dermot měl taky k obědu slanou šunku a pepřovou kapustu. Dermot taky není těžký piják, chce jenom uhasit žízeň sklenicí piva; i on stál - ovšem ve vedlejší vesnici - před plakátem s realisticky vykreslenou sklenicí a labužnickým tuleňem, i on se chvíli rozhodoval a pak vyndal z kůlny kolo, s nadávkami ho vytlačil do kopce - a teď potkává Séamuse: jejich koverzace je stručná a věcná, Séamus se hned spustí z kopce do Dermotovy oblíbené hospody a Dermot do Séamusovy, a oba tam udělají to, co vlastně vůbec udělat nechtěli: zpíjí se do němoty, protože kvůli jednomu pivu nebo jedné whiskey by přece nemělo smysl vážit tak dlouhou cestu. Později k večeru se zpěvem a s klopýtáním znovu vytlačí svoje kola do kopce a spustí se dolů střemhlavou rychlostí. Séamus a Dermot, kteří vůbec nejsou opilci - nebo jsou? - budou do večera namol.

Ale možná se Séamus, zatímco stojí ve dvě hodiny pět minut na návsi a dívá se na tuleň olizujícího pěnu, rozhodne počkat a nechat kolo v kůlně. Možná se rozhodne uhasit žízeň - ó, jaká ostuda! - vodou nebo podmáslím a uvelebí se s nedělními novinami na pohovce. V tichém odpoledním teplu odklímá do spánku, najednou se probudí, podívá se na hodiny a horečnatě, jako posedlý ďáblem, odchvátá do hospody naproti, protože už je třičtvrtě na osm a na žízeň zbývá jen čtvrt hodiny. Hospodský už začal mechanicky vykřikovat

"Končíme! Končíme!" Ve spěchu a zlostně, s očima neustále na hodinách, vyprázdní Séamus tři, čtyři, pět sklenic piva a kopne do sebe několik whiskey, protože velká ručička se nebezpečně blíží k osmičce a zvenku hlídka hlásí, že se pomalu blíží policajt: v neděli odpoledne, jak už víme, někteří lidé trpí nadměrným dodržováním zákona.

Pokud se nacházíte v irské hospodě v neděli krátce před osmou hodinou a uslyšíte vrchního volat "Končíme, pánové!", pak se vám dostane příležitost sledovat lavinový příval lidí, kteří sice nejsou opilci, ale právě si uvědomili, že hospoda brzo zavře a oni ještě neudělali to, co by jinak vůbec udělat nechtěli, kdyby nebylo toho hloupého zákona: opít se. Za pět minut osm je na bar obrovský tlak, každý se snaží odehnat budoucí žízeň, která se může dostavit v deset, jedenáct, nebo třeba nikdy. Kromě toho, každý cítí povinnost koupit někomu druhému pivo: vrchní tedy zoufale přivolává na pomoc svoji ženu, děti, synovce, sestřenice, babičku, prababičku a tetu, protože je za tři minuty osm a on musí ještě natočit sedm kol: šedesát pint piva a stejný počet whiskey se ještě musí nalít a vypít. Na tomhle nutkání pít a být štědrý je ještě něco dětského - závěrečná scéna, kdy se přesně v osm na prahu objeví policajt, je už jen pusté barbarství. Ale zákon byl dodržen.

Jenže neděle ještě ani zdaleka nekončí, je brzo - teprve osm hodin - a scéna, kterou ve dvě hodiny předvedli Séamus a Dermot, se nyní přehraje s větším počtem účastníků: zhruba ve čtvrt na devět večer se na kopci potkají dvě skupiny opilců. Nedělají nic jiného, než že střídají vesnici a hospodu, aby dodrželi ono třímílové pravidlo. Mnoho kleteb se v neděli večer vynese k nebi v téhle silně věřící zemi, do které nikdy nevkročil římský žoldnář, v tomhle kousku katolické Evropy za hranicemi Římské říše.

Překlad: Michal Boleslav Měchura
valselob@hotmail.com